

KAINUUN KÄRÄJÄOIKEUS**PÄÄTÖS**

18/5317

Annettu kansliassa

oikeuden kokoonpano:

käräjätuomari Mirja Seppänen

2.11.2018

L 18/660

Kantaja

Matela, Riku Ilmari
061194-0996
KAKS/Sotkamontie 13
87100 KAJAANI

Vastaaja

SUOMEN VALTIO

Asia

Valtion korvausvastuu

Vireille

16.1.2018

Kanne

Kantaja on vaatinut, että Suomen valtio ja Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

1) velvoitetaan korvaamaan hänelle vahingonkorvauksena perusteettomasta pakkohoidosta jokaiselta vuorokaudelta, jonka hän on joutunut olemaan työpaikaltaan pois yhteensä 13.440,54 euroa;

2) velvoitetaan korvaamaan hänelle pakkohoidon aiheuttamasta henkisestä kärsimyksestä 7.000 euroa; ja

2) velvoitetaan korvaamaan hänelle hänen rikkoutuneen tietokoneen arvo 1.000 euroa.

Perusteet

Matela on toimittanut käräjäoikeuteen 16.1.2018 kirjelmän, jonka mukaan Matela haluaa hakea muutosta Valtiokonttorin 16.1.2018 antamaan ratkaisuun. Matela on ilmoittanut nostavansa syytteen valtiota vastaan valtion vahingonkorvaustoiminnasta säädetyn lain mukaisesti.

Matelalle on varattu tilaisuus täydentää kannettaan siten, että Matelaa on pyydetty yksilöimään vaatimus, ilmoittamaan seikat joihin vaatimus perustuu sekä ilmoittamaan mahdolliset todisteet.

Matelan täydennykset ovat saapuneet 16.3.2018 ja 19.3.2018. Lisäksi Matela on lähettänyt käräjäoikeuteen useita sähköposteja ja kirjeitä. Matela on täydentänyt kannettaan siten, että Matela on ilmoittanut olevansa tyytymätön siihen, että hänet on toimitettu perusteetta pakkohoitoon. Matela vaatii korvausta jokaiselta vuorokaudelta, jonka hän on ollut poissa työpaikalta yhteensä 13.440,54 euroa. Lisäksi Matela vaatii korvausta häneltä takavarikoidusta tietokoneesta, joka on rikkoutunut hoidon aikana. Matela on toimittanut laskut kanteen liitteeksi.

VALTIOKONTTORIN VASTAUS JA VAATIMUKSET

1. Valtiokonttori kiistää kantajan vaatimukset ja vaatii, että kanne hylätään. Ensisijaisesti Valtiokonttori kiistää vaatimukset sillä perusteella, että valtio on asiassa väärä vastaaja ja toissijaisesti sillä perusteella, että vaatimukset ovat perusteettomia sekä määrältään selvittämättömiä.
2. Valtiokonttori vaatii, että kantaja veloitetaan korvaamaan sen oikeudenkäyntikulut korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen siitä lukien, kun kuukausi on kulunut asian ratkaisemisesta. Tämän hetkiset oikeudenkäyntikulut ovat 275 euroa.

Perusteet

Kanteessa ei ole esitetty selvitystä siitä, että tahdosta riippumaton hoito oltaisiin todettu viranomaisen toimesta perusteettomaksi, eikä myöskään siitä onko tahdosta riippumaton hoito kantajan osalta päättynyt.

Julkista valtaa käyttävät Suomessa keskeisiltä osin valtio ja kunnat. Osa julkisen vallan käyttöön liittyvistä tehtävistä on osoitettu valtiolle ja kunnille. Mielenterveyslain mukaan mielenterveyspalveluiden järjestämisestä vastaa kunta tai kuntayhtymä. Kanneasiakirjan perusteella kantaja on Kainuun keskussairaalassa. Kainuun keskussairaala kuuluu Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymään, joten valtio on väärä vastaaja asiassa.

Kantajan vaatimukset ovat myös määrällisesti selvittämättömät.

Julkisen vallan käyttämisen osalta vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:ssä säädetään, että julkisyhteisö on velvollinen korvaamaan julkista valtaa käyttäessään virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutuneen vahingon, milloin toimen tai tehtävän suorittamiselle asetettuja vaatimuksia ei ole noudatettu. Oikeuskäytännössä julkisyhteisö on voinut olla valtio (KKO 2011:37), kunta (KKO 2008:62) tai kuntayhtymä (KKO 2006:75). Myös oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että jos yksityinen kärsii vahinkoa viranomaisen toiminnan johdosta, korvausasian toisena osapuolena on julkisen vallan käyttäjä eli tavallisesti valtio tai kunta. (ks. Hakalehto-Wainio: Valta ja vahinko - Julkisen vallankäyttäjän vahingonkorvausvastuu vahingonkorvauslaissa, Hämeenlinna 2008, s. 149).

Kantaja on kanteessaan ilmoittanut, että hän on tyytymätön Valtiokonttorin ratkaisuun ja nostaa näin ollen kanteen valtiota vastaan.

Valtiokonttori on pyytänyt kantajaa täydentämään kirjoituksiaan, jotta voitaisiin selvittää, olisiko asiassa olemassa valtioviranomaisen menettelyä, johon korvausvaatimukset liittyvät, mutta kantaja ei ole täydentänyt Valtiokonttorille toimittamiaan korvausvaatimuksia asian käsittelemiseksi tarvittavalla tavalla, joten Valtiokonttori on 16.1.2018 antamallaan päätöksellä jättänyt asian käsittelemättä. Valtiokonttori on

kyseisessä päätöksessään todennut myös , että Kainuun keskussairaala ei ole valtion viranomainen, vaan se kuuluu Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymään. Valtiokonttori katsoo, että myöskään kantajan aiemmassa vaiheessa Valtiokonttorille toimittamien kirjoitusten perusteella ei ole mahdollista päätellä, mistä valtion viranomaisen menettelystä kantajan kanteen vaatimuksissa on kysymys. Ottaen huomioon kantajan kanteessa esitettyjen vaatimusten yksilöimättömyys ja perustelemattomuus, Valtiokonttori katsoo, että kantajan kanne tulee perusteettomana hylätä. Valtiokonttorikatsoo myös, että kanteeseen vastaaminen ei kanteen yksilöimättömyys huomioon ottaen ole yksilöidymmällä tasolla käytännössä mahdollista. Kantajan määrällisten vaatimusten selvityksenä kanneasiakirjoissa on mukana kaksi kantajan itse laatimaa laskua, mutta ei mitään muuta selvitystä väitetystä aiheutuneen vahingon määrästä. Valtiokonttori katsoo, että kantajan itse laatimia laskuja ei voida pitää selvityksenä aiheutuneesta vahingosta, joten kantajan vaatimuksia on pidettävä määrällisesti selvittämättöminä.

VALTIOKONTTORIN PÄÄTÖS 16.1.2018

Valtiokonttorin päätöksessä 16.1.2018 todetaan Matelan toimittaneen Valtiokonttorille aikavälillä 22.11.2017-14.1.2018 useita kirjoituksia, joissa arvostellaan Kainuun keskussairaalan ja poliisin toimintaa sekä vaatinut korvauksia vapautensa menettämisestä. Valtiokonttori on todennut Matelan kirjoitusten olevan siinä määrin yksilöimättömiä ja epäselviä, ettei niiden perusteella pysty arvioimaan valtion vastuuta viranomaisten aiheuttamasta vahingosta. Kainuun keskussairaalan osalta Valtiokonttori on todennut, että se ei ole valtion viranomainen, jonka vuoksi Valtiokonttorilla ei ole toimivaltaa tutkia asiaa. Valtiokonttori on jättänyt asian käsittelemättä.

KAINUUN SOSIAALI- JA KUNTAYHTYMÄN VASTAUS JA VAATIMUKSET

1. Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Kainuun sote) kiistää kantajan vaatimukset ja vaatii, että kanne hylätään kokonaisuudessaan.

2. Kainuun sote vaatii, että kantaja veloitetaan korvaamaan Kainuun soten oikeudenkäyntikulut korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen siitä lukien, kun kuukausi on kulunut asian ratkaisemisesta. Tällä hetkellä oikeudenkäyntikulujen määrä on 250 euroa.

Perusteet

Oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §: n 1 momentin 1- 2 kohdan mukaan haastehakemuksessa on ilmoitettava kantajan yksilöity vaatimus ja seikat, joihin vaatimus perustuu.

Työnantajan ja julkisyhteisön korvausvastuusta on säädetty vahingonkorvauslain 3 luvussa. Vahingonkorvauslain 3 luvun 1 §: n mukaan työnantaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka

työntekijä virheellään tai laiminlyönnillään työssä aiheuttaa. Julkisen vallan käyttämisen osalta korvausvelvollisuudesta on säädetty vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:ssä, jonka mukaan julkisyhteisö on velvollinen korvaamaan julkista valtaa käytettäessä virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutuneen vahingon, milloin toimen tai tehtävän suorittamiselle kohtuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu .

Kantaja ilmoittaa kanteessa nostavansa kanteen ensisijaisesti valtiota vastaan ja olevansa tyytymätön Valtiokonttorin ratkaisuun. Valtio on vastuussa omasta toiminnastaan ja tekemistään ratkaisuksista.

Toisaalta kantaja vaatii häneltä takavarikoidut laitteet ehjänä takaisin. Hoitojakson aikana on ilmennyt, ettei kantajan hallussa ollut tietokone ole ollut kantajan omaisuutta. Koska tietokone oli anastettu, se on toimitettu poliisille oikealle omistajalle toimittamista varten. Väitetyn tietokoneen rikkoutumisen ajankohdasta ei ole saatu tietoja, eikä Kainuun soten henkilöstöllä tiedetä olevan tietokoneen rikkoutumiseen mitään yhteyttä.

Lisäksi kantaja on vaatinut korvausta perusteettomana pitämästään tahdosta riippumattomasta hoidosta. Kainuun sote kiistää vaatimuksen, koska kantaja on ollut Kainuun keskussairaassa mielenterveyslain mukaisessa tahdostariippumattomassa hoidossa, joka on alan erikoislääkäreiden arvioiden mukaan ollut välttämätön kantajan ja hänen läheistensä suojaamiseksi kantajan psykoosi -tasaisen sairauden aiheuttamilta vahingoilta. Kainuun maakunnan alueella mielenterveyspalveluista vastaavana viranomaisena toimii Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä, jonka osana toimii Kainuun keskussairaala. Kainuun keskussairaalan psykiatrian vastuualueella on tahdostariippumattomanhoidon osalta mielenterveyslain mukaisesti oikeus ja velvoite käyttää julkista valtaa hoidossaolevan potilaan etujenmukaisesti.

Hoitaneesta yksiköstä saadun selvityksen mukaan kantaja on ollut tahdostariippumattomassa psykiatrisessa hoidossa (lakiin perustuva tarkkailuaika mukaanluettuna) 3.11.2017 - 29.1.2018 ja 22.2.2018 - 26.5.2018. Hoitoon on sisältynyt yhteydenpidon (puhelimien, nettiyhteyksien ja tietokoneen käytön) rajoittamista 22.2.2018 - 22.3.2018 ja 29.3.2018 - 27.4.2018. Rajoituksen perusteena on ollut kantajalla ilmennyt pyrkimys välittää nettiyhteyksien kautta itselleen ja läheisilleen vahingollista viestintää. Viestien vahingollisuuden arvio on perustunut potilasta hoitaneiden erikoislääkäreiden hoitopäätöksiin, jotka ovat liittyneet kantajalla todetun psykoosi -tasaisen mielenterveyshäiriön hoitoon.

Kanneasiakirjoista ilmenevän perusteella kanta ja on ollut tahdostariippumattomassa hoidossa M1- läheteellä eli mielenterveydellisistä syistä. Kanteessa ei ole esitetty selvitystä, että tahdostariippumaton hoito olisi viranomaisen toimesta todettu perusteettomaksi. Korkein hallinto-oikeus on antanut 3.5.2018 psykiatriseen sairaalahoitoon määräämistä koskevan päätöksen, jonka

mukaan Matelan tahdostariippumattoman psykiatrinen sairaalahoito (perustui ylilääkärin 7.11.2017 tekemään päätökseen) on ollut lainmukainen (kirjallinen todiste).

Kainuun sote katsoo, että kantajan itse laatimia laskuja ei voida pitää selvityksenä aiheutuneesta vahingosta, joten kantajan vaatimuksia on pidettävä määrällisesti selvittämättöminä. Laskujen alkuperä ja takavarikoidun tietokoneen alkuperä ovat poliisilla selvitettävänä. Ottaen huomioon kantajan kanteessa esitettyjen vaatimusten yksilöimättömyys ja perustelemattomuus sekä se, ettei kantaja ole esittänyt todisteita siitä, että Kainuun sote tai sen työntekijät/virkamiehet olisivat syylistyneet sellaiseen virheeseen tai laiminlyöntiin, josta mahdollisesti aiheutunut vahinko kuntayhtymän tulisi lain mukaan korvata, Kainuun sote katsoo, että kantajan kanne tulee perusteettomana hylätä. Kainuun sote katsoo myös, että kanteeseen vastaaminen ei kanteen yksilöimättömyys huomioon ottaen ole tätä yksilöidymmällä tasolla käytännössä mahdollista. Kuntayhtymä varaa mahdollisuuden täydentää vastaustaan, mikäli kantajan kanteen perusteet asian edetessä täsmentyvät.

RIIDATONTA

- Matela on ollut tahdosta riippumattomassa hoidossa kyseisenä ajanjaksona

RIITAISTA

- Onko tahdosta riippumattoman hoitopäätöksen perusteettomuudelle esitetty sellaisia perusteita, että se perustaisi vahingonkorvausvelvollisuuden?
 - Onko valtio korvausvastuussa asiassa
 - Matelalle aiheutuneen vahingon määrä

TODISTELU

Kirjalliset todisteet

Kantaja

1. Laskut 25.3.2018
 2. Psykiatrian yhteenveto 6.3.2018,

Vastaaja

Valtiokonttori

1. Valtiokonttorin päätös 16.1.2018

Teema: kantajan vahingonkorvausasiaa ei ole voitu asian selvittämättömyyden vuoksi Valtiokonttorissa käsitellä täydennyspyynnöstä huolimatta, kantajalle on todettu , että Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä ei ole valtion viranomaisen

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

2. Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 2122 (dnro 637/2/189 ja Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätös 18/0038/2 (dnro 01940/17/6202)

Teema: tahdostariippumaton hoito ei ole ollut perusteeton ja on ollut

lainmukainen

KÄRÄJÄOIKEUDEN RATKAISU

Perustelut

Vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:n mukaan julkisyhteisö on velvollinen korvaamaan julkista valtaa käytettäessä virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutuneen vahingon. Tämä vastuu yhteisöllä on kuitenkin vain, milloin toimen tai tehtävän suorittamiselle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen kohtuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu. Vahingonkorvauslain 4 luvun 1 §:n ja 2 §:t koskevat työntekijän ja virkamiehen vastuuta työssä tai virassa aiheutetusta vahingosta.

Matela on vaatinut Suomen valtiota ja/tai Kainuun sotea korvaamaan hänelle pakkohoidosta aiheutuneet ansionmenetyksen sekä henkisen kärsityksen ja pakkohoidon aikana rikkoutuneen kannettavan tietokoneen. Mielenterveyslain 3 §:n, 4 §:n ja 5 §:n mukaan mielenterveyspalveluiden järjestämisestä vastaa kunta taikka kuntayhtymä. Oikeuskäytännön mukaan kukin julkisyhteisö vastaa itsenäisesti toiminnassaan aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta. Tältä osin vaatimus kohdistettuna valtioon, on perusteeton.

Matela on ollut tahdostariippumattomassa psykiatrisessa hoidossa, lakiin perustuva tarkkailuaika mukaanluettuna, ajalla 3.11.2017 - 29.1.2018 ja 22.2.2018 - 26.5. 2018. Matela on ollut tahdostariippumattomassa hoidossa M1- läheteellä eli mielenterveydellisistä syistä perustuen ylilääkärin 7.11.2017 tekemään päätökseen. Korkein hallinto-oikeus on antanut 3.5.2018 ratkaisun, jonka mukaan Matelan tahdostariippumattoman psykiatrinen sairaalahoido on ollut lainmukainen (Kainuun soten kirjallinen todiste). Matelan tahdostariippumaton hoito ei näin ollen ole ollut perusteeton. Matela on ilmoittanut, että hänen kannettava tietokoneensa on vahingoittunut pakkohoidon aikana. Kainuun sote on ilmoittanut toimittaneensa poliisille Matelan mainitseman kannettavan tietokoneen oikealle omistajalleen toimitettavaksi. Näin ollen Matelan vahingonkorvausvaatimukset ansionmenetyksestä pakkohoidon johdosta sekä pakkohoidon aiheuttamasta henkisestä kärsimyksestä ja pakkohoidon aikana vahingoittuneen kannettavan tietokoneen arvosta hylätään.

Päätöslauselma

Kanne hylätään.

Kantaja veloitetaan suorittamaan Suomen valtiolle/ Valtiokonttorille oikeudenkäyntikulujen korvauksena 275 euroa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen kuukauden kuluttua käräjäoikeuden ratkaisun antamisesta lukien.

Kantaja veloitetaan suorittamaan Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymälle oikeudenkäyntikulujen korvauksena 250 euroa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen kuukauden kuluttua käräjäoikeuden ratkaisun antamisesta lukien.

Lainkohdat

Oikeudenkäymiskaari 21 luku 1 §
Vahingonkorvauslaki 3 luku 2 §, 4 luku 1 § ja 2 §, 5 luku 1 §, 2 §, 6 § ja 7 §, 6 luku 2 §

MUUTOKSENHAKU

Käräjäoikeuden ratkaisuun tyytymätön saa hakea siihen muutosta valituksella Rovaniemen hovioikeudelta tai ennakkopäätösvalituksella korkeimmalta oikeudelta. Tyytymättömyys on ilmoitettava käräjäoikeudelle viikon kuluessa ratkaisun antamisesta ja määräaika valituksen tekemiseen on 30 päivää. Valituksen johdosta valittajan vastapuoli voi tyytymättömyyttä ilmoittamatta valittaa osaltaan käräjäoikeuden ratkaisusta kahden viikon kuluessa valitusmääräajan päättymisestä. Ennakkopäätösvalitus edellyttää valitusluvan pyytämistä korkeimmalta oikeudelta.

Käräjätuomari

Mirja Seppänen